

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER (CES)

ETT GEMENSAMT EUROPEISKT FÖRSVAR?

En kvantitativ analys av attityder till gemensam
säkerhets- och försvarspolitik i EU

Ellen Nilsson

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2023
Handledare:	Lisbeth Aggestam

Abstract

Given the current geopolitical situation in Europe and the upcoming election for the European Parliament, it is important to further analyse individuals' attitudes towards European integration, specifically the Common Security and Defence Policy (CSDP). This analysis aims to gain a deeper understanding of individuals' attitude towards CSDP. Therefore, the objective of this study is to analyse which factors that plays a leading role in influencing individuals' attitude towards CSDP. Previous research suggests that national identity, European identity and ideology are the leading factors that determine whether an individual holds a positive or negative attitude towards CSDP. However, this study also includes individuals' perception of external threat as a critical factor. To conclude this study, material from the Eurobarometer survey, covering all 27 member states in the European Union (EU), was collected and analysed through a logistic regression analysis. Based on previous studies, together with the results from the logistic regression analysis, it is shown that European identity, ideology and external threats are factors that influence individual attitudes in a positive way towards the CSDP.

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2023
Handledare:	Lisbeth Aggestam Gemensam säkerhets- och försvarspolitik, GSFP, europeisk integration, europeisk identitet, nationell identitet, ideologi, externa hot, Common Security and Defence Policy, CSDP, European integration, European identity, national identity, ideology, external threats.
Nyckelord:	
Antal ord:	12 774

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	2
1.2 Syfte.....	3
1.3 Disposition.....	3
2. Teori och tidigare forskning	4
2.1 Tidigare forskning om attityder gentemot GSFP	4
2.2 Attityder gentemot EU.....	6
2.3 Individuella förklaringsvariabler till utformning av attityder gentemot EU	7
2.3.1 Identitet	7
Nationell identitet.....	7
Europeisk identitet.....	8
2.3.2 Politisk ideologi	9
2.3.3 Externa hot	10
2.3.4 Socioekonomiska faktorer och kontrollvariabler.....	11
3. Hypoteser	13
4. Metod och material.....	14
4.1 Material.....	14
4.2 Operationaliseringar	15
4.2.1 Beroende variabel	15
4.2.2 Oberoende variabler.....	15
4.2.3 Kontrollvariabler.....	17
4.3 Metod.....	19
5. Resultat.....	23
5.1 Logistiska regressionsanalyser	24
5.1.1 Modell 1	25
5.1.2 Modell 2.....	25
5.1.3 Modell 3	26
5.1.4 Modell 4	26
5.1.5 Modell 5	26
5.1.6 Modell 6.....	28
5.2 Hypoteser som antas eller förkastas	29
6. Avslutande diskussion.....	30
Referenser.....	33

Bilagor.....	35
--------------	----

Tabellförteckning

Tabell 4.1. Frekvenstabell på beroende och oberoende variabel	17
Tabell 4.2. Deskriptiv statistik på samtliga variabler	19
Tabell 5.1 Logistisk regressionsanalys.....	24
Tabell 7.1 Deskriptiv statistik på samtliga variabler innan kodning.....	35

1. Inledning

I takt med det snabbväxande globala säkerhetslandskapet har Europeiska unionens (EU) gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) blivit ett ämne för intensiv diskussion och omtanke. Särskilt efter Rysslands invasion av Ukraina har frågan om gemensam säkerhet och försvar fått en ökad relevans och aktualitet.¹ Europeiska försvarsstrategin skapar rubriker i EU:s debatter och har gjort det sedan juni 2016 då EU lanserade en global strategi. På grund av de två ovannämnda faktorerna finns det förväntningar på att förändringar inom den europeiska integrationen är på ingång.² Därav är det ett lämpligt tillfälle att undersöka attityder till den europeiska integrationen, specifikt GSFP, inom ramen av europastudier.

Trots att individers attityder inte direkt avgör hurvida europeiska integrationen växer eller krymper, är den offentliga attityden avgörande för legitimiteten av EU som en överstatlig institution. Individers attityder spelar en viktig, om inte avgörande roll, för hur EU uppfattas och accepteras av dess medborgare. Om den allmänna opinionen är positiv kan EU få större stöd och legitimitet, vilket underlättar implementeringen av dess beslut och politik. Som motsats kan en negativ attityd försvåra möjligheten till förtroende och stöd vilket utgör ett hinder för europeisk integration.³ Därav är det kritiskt att förstå och beakta individers attityder gentemot EU och dess integrationsprocess.

En del av den europeiska integrationen är GSFP som har utvecklats alltmer under de senaste åren.⁴ Redan år 1954 påbörjades ett försök att skapa ett gemensamt försvar inom den europeiska gemenskapen, men på grund av politiska och nationella skäl misslyckades försöket. Tanken om ett gemensamt försvar inom Europa har således funnits länge och har varit en tumultartad process som har fått en ny kraft under senare år.

Den vetenskapliga debatten lyfter olika förklaringar till vad som påverkar attityder gentemot GSFP och många forskare är oense. Under senare år har det ifrågasatts alltmer om inte individers politiska ideologi och partiskhet spelar roll kring utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.⁵ Tidigare studier betonar även vikten av en individs identitet. Att vara en del av en större grupp skapar en vi och dem känsla som är kritiskt vid tillit till politiska institutioner, vilket identiteter gör.⁶ Relationen mellan nationell identitet och tillit till politiska institutioner är en essentiell faktor för framväxten av ett demokratiskt samhälle och specifikt europeiska

¹ Fernández, Ó. *et al.* (2023) 'The impact of Russia's 2022 invasion of Ukraine on public perceptions of EU security and defence integration: a big data analysis', *Journal of European Integration*, 45(3), pp. 463–485. s.463

² Angelucci, Davide, *et al.* (2024) "Public Opinion and the European Foreign and Security Policy: Is there a Risk of Politicisation?" *JOINT Research Papers* 25, s.65

³ Boomgaarden, H.G. *et al.* (2011) 'Mapping EU attitudes: Conceptual and empirical dimensions of Euroscepticism and EU support', *European Union Politics*, 12(2), pp. 241–266. s.242

⁴ Europaparlamentet (2023) Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Hämtad 2023-10-25

⁵ Wang, Chendi. and Moise, Alexandru D. (2023) 'A unified autonomous Europe? Public opinion of the EU's foreign and security policy', *Journal of European Public Policy*, 30(8), pp. 1679–1698, s.1683

⁶ Berg, Linda, Hjerm, Mikaela. (2010) "National Identity and Political Trust", *Perspectives on European Politics and Society*, 11(4), pp. 390–407 s.392

välfärdssystem.⁷ Likaså betonas den europeiska identiteten, där medborgare som anser att Europa är en enhetlig aktör i internationell politik bör stödja integrationen i utrikes- och försvarspolitik. Den europeiska identiteten bör även öka i samverkan med intensiteten av europeiska anknytningar.⁸

Det finns en framgående studie som har inkluderat variabeln hotbild som förklaring till attitydernas utformning när det gäller GSFP, där författaren menar att ett upplevt hot kan påverka individens utformning av attityder gentemot GSFP.⁹ Studien inkluderar enbart ett fåtal länder, vilket minskar möjligheten att applicera studien på hela EU:s befolkning.¹⁰ Därav kommer följande analys inkludera alla EU-länder för att skapa en större helhetsbild för hela Europas befolkning och dess attityd gentemot GSFP. Det är av vikt att inkludera samtliga EU-länder i studien, eftersom alla medlemsstater måste vara delaktiga vid beslutsfattandet om vidare europeisk integration rörande GSFP.

Dessutom visar nya undersökningar att européer tenderar till att hellre stötta användningen av våld på EU-nivå än på nationell nivå och det grundar sig i kunskapen om konsekvenserna och kostnaden för sådan politik.¹¹ Övernationella militärallianser finns i form av North Atlantic Treaty Organization (Nato). Ofta betraktas ett Natomedlemskap som ett substitut för EU:s försvarsstrategi och kan därför visa en påtaglig effekt på landets attityd till GSFP där extern säkerhet tas för givet. Tidigare studier tyder dock på att EU bör ha en egen armé utan vidare hjälp av USA, exempelvis Nato, som USA är en del av.¹² Därav finns det vikt att studera framtiden för enbart GSFP. Därmed exkluderas Nato i följande undersökning.

Genom att analysera och reflektera över fler aspekter än tidigare studier som utförts efter att Ryssland invaderade Ukraina år 2022, förväntas studien att bidra till en ökad förståelse för de komplexa dynamikerna kring individernas attityder gentemot GSFP. Därigenom förväntas studien även skapa en grund för framtida diskussion och forskning inom området.

1.1 Bakgrund

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp) skapades 1993 med syftet att bevara fred och stärka det internationella samarbetet och den europeiska integrationen. Gusp har därefter utvecklats vidare genom Amsterdamfördraget, Nicefördraget och inte minst Lissabonfördraget. Lissabonfördraget trädde i kraft 2009 och innebar stora expansioner och utvecklingar kopplat till GSFP¹³. GSFP utgör en central del av EU:s övergripande utrikes- och säkerhetspolitik och är den främsta politiska ramen genom vilken medlemsländerna kan samarbeta för att bygga upp en europeisk strategisk säkerhet och gemensamt hantera diverse

⁷ Berg & Hjerm (2010), s.393

⁸ Schoen, Harald (2008) 'Identity, Instrumental Self-Interest and Institutional Evaluations: Explaining Public Opinion on Common European Policies in Foreign Affairs and Defence', *European Union Politics*, 9(1), pp. 5–29, s.9

⁹ Wang (2023), s.1679

¹⁰ Wang (2023), s.1680

¹¹ Fernández et al (2023), s.465

¹² Wang (2023), s.1693

¹³ Europaparlamentet (2023) Utrikespolitiken: mål, instrument och resultat. Hämtad 2023-10-24

konflikter på multilateral nivå. GSFP kan därmed skydda EU och dess medborgare och samtidigt främja fred och säkerhet på internationell nivå.¹⁴

De senaste tio åren har GSFP genomgått en snabb utveckling, särskilt med tanke på de ökade geopolitiska spänningarna. Den pågående konflikten mellan Ryssland och Ukraina, som inleddes den 24 februari 2022, har fungerat som en avgörande händelse som omvärderat den geopolitiska situationen i Europa. Det har också gett ytterligare skjuts åt diskussionen om att stärka EU:s försvarsförmåga och gå mot en försvarsunion inom EU.¹⁵

1.2 Syfte

Uppsatsens syfte är att analysera vilka faktorer på individnivå som påverkar attityder gentemot GSFP i EU. Med utgångspunkt i tidigare forskning, som betonar vikten av medborgarnas attityder är allt viktigare för att förstå europeisk integration, tillsammans med upplevd hotbild som konsekvens av Rysslands invasion av Ukraina, kommer sambanden mellan GSFP och diverse förklaringsfaktorer kasta ljus över dynamiker som formar stöd eller motstånd för ökad integration inom EU. Målet med uppsatsen är att ge klarhet i vilka variabler som kan förklara utformningen av attityder till GSFP.

1.3 Disposition

Uppsatsens struktur är disponerad utifrån 6 kapitel, där kapitel 1 är inledningen till uppsatsen. Kapitel 2 presenterar tidigare forskning samt teorierna som studien bygger på. I kapitel 2 presenteras även avgörande faktorer för tolkningen av attityd som begrepp samt faktorer som påverkar attitydens utformning. I kapitel 3 presenteras hypoteserna som är formade utifrån tidigare forskning. Kapitel 4 förklarar metoden och materialet som används för att utföra studien. Därefter kommer kapitel 5 som belyser resultaten från analysen där hypoteser förkastas eller antas. Kapitel 6 redovisar och diskuterar slutsatserna från studien.

¹⁴ Europaparlamentet (2023) Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Hämtad 2023-10-25

¹⁵ Europaparlamentet (2023) Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Hämtad 2023-10-25

2. Teori och tidigare forskning

Under de senaste två decennierna har en stor utveckling inom den europeiska integrationen skett, specifikt inom områdena utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik.¹⁶ EU:s medborgare är idag aktiva i många av EU:s processer och beslutstaganden genom folkomröstningar och partier som framför EU-frågor. Att förstå medborgarnas attityder och hur de ger legitimitet eller motstånd till den europeiska integrationen kräver därför mer precision.¹⁷

2.1 Tidigare forskning om attityder gentemot GSFP

Trots att attityder från individer inte direkt formar EU:s policys, formar det ramverk och bidrar till påverkansarbete på lagstiftning och framtiden för EU.¹⁸ Tidigare studier som är genomförda på attityder gentemot GSFP grundar sig på olika faktorer där exempelvis Wang (2023) menar att ideologi, identitet och externa hot är det viktigaste för att avgöra utformningen av attityder gentemot GSFP.¹⁹ Externa hot, som inte har inkluderats i majoriteten av studier är en omtalad variabel, då enbart ett fåtal studier påvisat att det är avgörande för attityder. Andra menar att det bara är vissa former av hot som påverkar attityden gentemot GSFP, exempelvis terrorattacker och inte krig.²⁰ Nyare studier visar däremot att uppfattningen kan påverkas av närvarande hot i form av krig och att individer därför förlitar sig mer på militären, både på nationell och överstatlig nivå.²¹

Steiner et al. (2023) studerar attityderna gentemot GSFP och europeisk integration före och efter att Ryssland invaderade Ukraina. Studien syftar till att analysera material insamlat från studenter på olika universitet, där bland annat Erasmusstudenter lyfts upp som individer med starkare europeisk anknytning och identitet.²² Utifrån tidigare studier lyfter Steiner et al. (2023) upp fyra nya koncept, nämligen tidpunkt av studien, vetskapen av aktivt krig på kontinenten, observation av attitydförändringar hos västlänningar som ej påverkades direkt av kriget, samt slutligen fokuserade studien på Erasmusstudenter som anses vara mer kunniga om EU.²³ Studien utfördes kvantitativt och resulterade i att Rysslands agerande påverkar individens attityd positivt gentemot GSFP.²⁴ Studien är avgränsad till enbart Erasmusstudenter som deltagit i en

¹⁶ Peters, Dirk. (2014) 'European security policy for the people? Public opinion and the EU's Common Foreign, Security and Defence policy', *European Security*, 23(4), pp. 388–408. s.388

¹⁷ Bloomgarden et al (2011) s.159

¹⁸ Thomson, Catarina, Mader, Matthias, Münchow, Felix, Reifler, Jason, Schoen, Harald (2023) European public opinion: united in supporting Ukraine, divided on the future of NATO, *International Affairs*, Volume 99, Issue 6, November 2023, Pages 2485–2500, s.2493

¹⁹ Wang (2023), s.1682

²⁰ Johnston, Ray, Leonard, Johnston, Gregory. (2007). European anti-Americanism and choices for a European defense policy. *PS: Political Science & Politics*, 40(1), 85–91. s. 88

²¹ Schoen (2008), s.10

²² Steiner, Nils et al, (2023) Rallying around the EU flag: Russia's invasion of Ukraine and attitudes toward European integration. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 61: 283–301 s.284

²³ Steiner et al, (2023), s.285

²⁴ Steiner et al (2023), s.289

survey under ett specifikt tidsomlopp och kan därmed inte generaliseras eller appliceras till en större grupp. Därav krävs vidare studier för att applicera faktorn externa hot på alla EU:s medborgare.

En återkommande studie som är utförd med kvantitativ metod är Peters (2014) analys på GSFP där ett tidsspänn på 20 år används.²⁵ Syftet med studien är att avgöra den publika attityden till GSFP i tre steg bestående av en undersökning av stödet som GSFP har haft under de senaste två decennierna. Efter det särskiljs den allmänna bilden för att ta hänsyn till EU:s politik som består av flera medlemsländer. Tredje steget visar området gemensamma försvarspolitiken, som är det området som skiljer sig mest mellan länderna.²⁶

Slutsatsen som presenteras i Peters (2014) analys är att stödet skiljer sig i olika länder och att mätningar på om europeiskt försvar bör finnas är kontroversiellt. Det har länge funnits stöd för utrikespolitik på EU-nivå men när det gäller försvar skiljer det sig åt. De som stöttar försvar på EU-nivå är strax över 50% av de deltagande i studien, medan resterande vill hålla det på nationell nivå.²⁷ Analysen visar ej förklaringar till varför individer prioriterar olika, men den inkluderar långa tidsperspektiv vilket ger en tydlig bild över hur attityden förändras över tid.

Efter Rysslands invasion av Ukraina genomfördes studier med kvalitativa metoder som visar att externa hot har påverkat den publika attityden i EU och att den under bara några månader har blivit starkare för GSFP.²⁸ Specifikt noterades det stora förändringar i media i länder som bland annat Polen, där deras tidigare nyheter i media var negativt inställda till GSFP och numera är betydligt mer positiva till det.²⁹ Problematiken med studien är att den ej diskuterar detaljerat individernas attityd, utan bara riktningen av media. Det är svårt att avgöra som utomstående om median har exempelvis politisk riktning. Dessutom förklaras det inte vidare på vad som exakt påverkar media till att rapportera mer om GSFP och Rysslands.

Tidigare studier noterar att det finns en positiv syn på GSFP och specifikt att en militär armé på EU-nivå bör finnas, men enbart till viss nivå. Det framkommer även att individer tycker att EU bör ha en egen armé utan hjälp av USA, alltså att EU inte bör förlita sig enbart på Nato.³⁰ Därmed framkommer vikten av GSFP som EU:s eget militära samarbete.

Vidare anses variablerna ideologi, upplevd hotbild och en individs identitet vara variabler av vikt för att analysera hur attityder påverkas gentemot GSFP.³¹ De ovannämnda variablerna används av Wang (2023) som ser på publika åsikter i ett mindre antal länder kopplat till GSFP. Vikten av attityden gentemot GSFP noteras då det är avgörande för framtida utvecklingen av utrikespolitiken.³² Utvecklingen av utrikespolitiken förväntas även påverkas och stärkas av korta och långa hotbilder från utomstående aktörer, som exempelvis Ryssland eller Kina.³³

²⁵ Peters (2014), s.389

²⁶ Peters (2014), s.392

²⁷ Peters (2014), s.403

²⁸ Fernandez et al. (2022), s. 447

²⁹ Fernandez et al (2022), s. 448

³⁰ Wang (2023), s.1693

³¹ Wang (2023), s.1694

³² Wang (2023), s.1693

³³ Wang (2023), s.1694

2.2 Attityder gentemot EU

Allmänhetens attityder gentemot EU är en central del inom en alltmer växande aspekt av forskning. Dock behöver karaktären, strukturen och förutsättningarna för attityder empirisk förtydligande.³⁴ För att fördjupa förståelsen av attityder gentemot EU är det avgörande att inse att det här konceptet är komplex och multidimensionellt, vilket innebär att det involverar många olika faktorer som påverkar hur attityder formas.³⁵

Tydliggörande skillnader mellan utilitaristiska och affektiva inriktningar av allmänna attityder bör göras. Det utilitaristiska perspektivet har länge studerats och dominerat litteraturen, men eftersom attityden är multidimensionellt bör fler delar inkluderas.³⁶ Den utilitaristiska modellen bygger på antagandet att beräkningar av för- och nackdelar driver attityden gentemot EU. Modellen hävdar att medborgare förlitar sig på egocentriska eller sociotropa bedömningar för de eventuella konsekvenserna av dess handling, i det här fallet europeisk integration.³⁷ Medborgarna överväger således de eventuella konsekvenserna av politiska beslut när de formar attityder.

En annan modell som framkommer vid diskussion kring attityder är prestationsmodellen, som bygger på antaganden att framställningen av hur EU presterar påverkar eventuellt stöd till EU och dess integration. Upplever en individ att EU presterar märkbart sämre inom ett område kommer attityden gentemot EU att bli sämre.³⁸ Individens åsikter kan vara generella och domän-specifika. Generella utvärderingar innebär att attityden gentemot EU som institution blir sämre, medan domän-specifika utvärderingar förhåller sig till den specifika utvärderade sektorn.³⁹ Enligt den här modellen genomgår individer en process där de utvärderar huruvida politiska eliter agerar i enlighet med allmänhetens preferenser för att forma sin attityd.⁴⁰

En tredje modell som spelar en markant roll är identitetsmodellen, där medborgare ifrågasätter om europeisk integration är i linje med deras egna nationella eller europeiska identitet i form av mål, normer och värderingar.⁴¹ Eftersom identiteter är förankrade i institutioner, symboler och kulturella normer tenderar de att vara relativt stabila över tid. Identitetsmodellen antyder därför att attityder gentemot europeisk integration inom utrikes- och försvarsfrågor inte heller är flyktiga utan har en tendens att vara beständiga.⁴²

I Bloomgarden et al. (2011) framkommer det att det finns hela fem dimensioner av attityd. De olika modellerna som framkommer är europeisk identitet, affektiv dimension, EU:s prestation, utilitarism och stöd för EU:s utökande integration.⁴³

³⁴ Bloomgarden et al (2011) s.242

³⁵ Bloomgarden et al (2011) s.243

³⁶ Bloomgarden et al (2011) s.243

³⁷ Schoen (2008), s.8

³⁸ Schoen (2008), s.8

³⁹ Schoen (2008), s.9

⁴⁰ Schoen (2008), s.11

⁴¹ Schoen (2008), s.10

⁴² Schoen (2008), s.10

⁴³ Bloomgarden et al (2011), s.259

Under senare år har alltmer forskning på euroskeptiska attityder genomförts. I samband med forskningen framkommer även diskussioner om huruvida mätningen och operationaliseringen av attityder till EU ska mätas som explicita begrepp, eller om de bör kompletteras med andra icke-explicita begrepp.⁴⁴ Studier visar att explicita och implicita mätningar kan fungera som komplement till varandra.⁴⁵ Skillnaden mellan explicita och implicita mätningar ligger främst i hur attityder mäts och vilken typ av information de ger om individens känslor eller åsikter. I fall av analys av attityd gentemot EU, specifikt eurobarometern, som kommer att användas i analysen, anses det vara en explicit mätning av attityder.

2.3 Individuella förklaringsvariabler till utformning av attityder gentemot EU

Med utgångspunkt i den tidigare forskningen kräver de individuella variablerna som kan påverka attityden gentemot EU vidare förklaring. Som nämnt ovan finns det många olika dimensioner av attityder samt många olika förklaringar till hur attityder utformas. Eftersom ovan stycke förklarar komplexiteten av attityd och egentligen inte landar i en ansats för studien behöver de olika förklaringsvariablerna som kan påverka attityden gentemot GSFP diskuteras vidare.

2.3.1 Identitet

Identitet är ett mycket komplext och multidimensionellt koncept som kan delas upp i flertalet nivåer. På individuell nivå delas identiteten upp i två kategorier, intensitetsdimensionen och innehållsdimensionen. Den förstnämnda kategorin kännetecknar styrkan av lojalitet en individ känner. Den andra kategorin syftar på betydelsen av gruppen för en individuell medlem, inklusive normer, personliga intressen, mål och kognitiva modeller. En individs möjlighet att identifiera sig med ett kollektiv är mycket kraftfullt för att forma politiskt beteende och politiska uppfattningar.⁴⁶

Vidare spelar identitetsrollen en markant roll i frågan kring attityd, specifikt om europeiska integrationen är i linje med deras identitet, vare sig den är nationell eller europeisk. För att få en tydligare förståelse kring vad de olika identiteterna är och hur det kan påverka attityden gentemot EU bör det utvecklas vidare.

Nationell identitet

Nationell identitet har tidigare kännetecknas som ett lim som håller ihop större grupper av individer. En bred ansats med olika variationer av nationell identitet finns och bör således adresseras. Att vara en del av en större grupp skapar en vi och dem känsla som är kritiskt vid tillit till politiska institutioner.⁴⁷ Sambandet mellan nationell identitet och förtroende för politiska institutioner spelar en viktig roll för utvecklingen av ett demokratiskt samhälle och i synnerhet de europeiska välfärdssystemen.⁴⁸

⁴⁴ Maier, Michaela *et al.* (2015) 'Measuring citizens' implicit and explicit attitudes towards the European Union', *European Union Politics*, 16(3), pp. 369–385, s.370

⁴⁵ Maier *et al.* (2015), s.382

⁴⁶ Schoen (2008), s.9

⁴⁷ Berg & Hjerm (2010) s.392

⁴⁸ Berg & Hjerm (2010), s.393

Människor har en tendens att skapa en bild av sin egen grupp och favoriserar gärna sin grupp över andras grupper. Det innebär inte att individer som favoriserar sin egen grupp tycker illa om andra grupper, utan oftast har en individ flertalet identiteter, det vill säga individen kan delta i flera grupper.⁴⁹ Specifikt nationell identitet binder ihop individer inom geografiska områden till grupper, alltså är den nationella identiteten en identitet gruppen har, inte individerna individuellt trots att gruppen skapas genom individuell tillhörighet.⁵⁰ Det innebär att den nationella identiteten kan influera individuella attityder, uppfattningar och strukturella förhållanden på andra sätt än vad individuella identifikationer kan.⁵¹ Däremot, när större grupper av individer verkar tillsammans i en grupp är möjligheten för en individ att påverka attityden, uppfattningen eller de strukturella förhållandena utifrån personliga preferenser mycket svårt.⁵²

I samband med att diskussioner kring utrikes- och försvarspolitik innebär en nationell identitet bilden av nationens roll i internationella relationer. Involvering i internationella relationer innebär alltid en risk för inblandning i internationella konflikter.⁵³ Individer som adapterar en stark nationell identitet och stöttar principerna om nationell suveränitet och nationellt självbestämmande bör därmed vara mycket skeptiska till att överföra suveränitet till övernationell nivå. Överföring av suveränitet till europeisk nivå innebär att nationella regeringars förmåga att följa olika handlingssätt begränsas.⁵⁴

Aichholzer et al. (2021) förklarar att individer som har en stark nationell identitet förväntas ha en negativ syn på europeisk integration på grund av att europeisk integration kan ses som en kraft som försvagar nationellt självbestämmande. Utöver det kan det även göra att gränserna mellan nationella gemenskaper suddas ut. Därav förväntas stark nationell identitet ha en negativ inverkan på stöd för europeisk integration.⁵⁵ Vidare förklaras även att det finns en rädsla för andras identiteter och kulturer, vilket skapar motstånd för europeisk integration.⁵⁶

Europeisk identitet

Att identifiera sig med en europeisk identitet bör, enligt ovannämnda argument, påverka en individs attityd till gemensam utrikes- och försvarspolitik. Individers europeiska identifiering påverkas av individers syn på Europa, alltså effekten av starka europeiska anknytningar beroende på Europas subjektiva innebörd. Medborgare som anser att Europa är en enhetlig aktör i internationell politik bör stödja integrationen i utrikes- och försvarspolitik. Den europeiska identiteten bör även öka i samverkan med intensiteten av europeiska anknytningar.⁵⁷ Det speglar sig även andra hållet. Om individer anser att Europa är något negativt bör deras attityd gentemot europeisk integration vara negativ.

⁴⁹ Hooghe, Liesbet, Marks, Gary (2009) 'A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining Dissensus', *British Journal of Political Science*, 39(1), pp. 1–23. s.12

⁵⁰ Berg & Hjerm (2010), s.392

⁵¹ Berg & Hjerm (2010), s.392

⁵² Berg & Hjrem (2010), s.393

⁵³ Schoen (2008), s.10

⁵⁴ Schoen (2008), s.10

⁵⁵ Aichholzer, Julian, Kritzinger, Sylvia, Plescia, Carolina (2021). National identity profiles and support for the European Union. *European Union Politics*, 22(2), pp. 293–315., s.296

⁵⁶ Aichholzer et al (2021), s.294

⁵⁷ Schoen (2008), s.9

Attityder gentemot EU tenderar även att påverkas av europeisk identifikation, det vill säga individens identifikation med medlemsstaten och EU påverkar uppfattningen av EU. En person med bra förståelse och tillit till EU tenderar att stötta utökat samarbete medan person med stark nationell identifikation bör vara mindre benägna att stötta överstatligt samarbete.⁵⁸

Attityd till EU:s utrikes och säkerhetspolitik har stor sannolikhet att vara linkad med en individs europeiska identifiering. Individuell identifikation med medlemslandet och EU påverkar hur individer uppfattar EU. I sammanhanget av en ökad försvarskapacitet och utrikespolitisk integrationsprocess kommer personlig identifiering sannolikt påverka hur människor uppfattar överföringen av legitimitet och makt. Med andra ord formas individernas syn genom deras personliga kopplingar och känslan av tillhörighet till både sitt nationella sammanhang och den gemensamma europeiska identiteten. Med den här kunskapen går det alltså att se att individer som identifierar sig med Europa bör stödja en mer integrerad utrikes- och säkerhetspolitik och därmed även ha en positiv attityd gentemot GSFP.⁵⁹

2.3.2 Politisk ideologi

Tidigare studier har hävdade att politisk ideologi inte har haft någon betydelse på EU-nivå, eftersom utrikespolitiken ansågs vara fri från partiskhet och ideologi. Enligt de studierna ses stater som enhetliga aktörer som agerar i nationens bästa intresse enligt en realistisk förståelse. Under senare år har det ifrågasatts alltmer om inte ideologi och partiskhet spelar roll kring utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.⁶⁰

Konservativa partier tenderar till att försvara nationell kultur och nationell suveränitet mot utlandsfödda, internationella regimer och flera territoriella identiteter.⁶¹ Med det menas att personer som tenderar att rösta på partier på högra sidan av det ideologiska spektrumet är mer för att stötta militära instanser, både ekonomiskt och själva utförandet. Det som dock är viktigt att ha i åtanke är att högervidna partier tenderar att vilja stötta den nationella militären och tar därmed avstånd från övernationellt samarbete.⁶² Desto mer makt en övernationell institution får desto mindre individuell makt får medlemslandet, samma gäller den nationella militären.⁶³

Vid mer djupgående studie framgår det att den radikala högerns framväxt inom politiken har spelat en viktig roll, men en ständig fråga är vad högerpartier har betytt för de europeiska partisystemens ideologiska grund.⁶⁴ En möjlighet enligt Wagner och Mayer (2016) är att radikala högerpartier har anpassat sina ställningstaganden i försök att vara mer respektabla och för att bättre passa in i rollen som folkvald ledare. En andra möjlighet är att mainstreampartier väljer att prata om frågor som lyfts av högerpartier och tar politiska ställningstaganden till

⁵⁸ Wang (2023), s.1683

⁵⁹ Wang (2023), s.1683

⁶⁰ Wang (2023), s.1683

⁶¹ Hooghe & Marks (2009), s.17

⁶² Wang (2023), s.1683

⁶³ Wang (2023), s.1684

⁶⁴ Wagner, Marcus, Meyer, Thomas M. (2017) 'The Radical Right as Niche Parties? The Ideological Landscape of Party Systems in Western Europe, 1980–2014', *Political Studies*, 65(1_suppl), pp. 84–107, s.85

frågorna i reaktion på hotet från de högerradikala partierna.⁶⁵ När andra partier väljer att ta efter radikala högerpartier innebär det enligt Wagner och Mayer (2016) att den radikala högern blir en del av integreringen i den europeiska partikonkurrensen.⁶⁶

Enligt Angelucci och Isernia (2019) är det viktigt att studera extrema partier, både på höger- och vänstersidan av politiken för att se huruvida ena sidan är mer trolig att vara positivt inställda till GSFP.⁶⁷ De väljer att separera radikala partier från mer centrala partier för att därmed genomföra analysen. Det noteras även att extrema partier, både på höger- och vänstersidan tenderar till att vara euroskeptiska, mer än partierna på mitten av skalan.⁶⁸ Det framkommer två förklaringar till varför extrema partier är mer skeptiska till EU, där första anledningen är att de påverkas av sin partihistoria som minskar flexibiliteten för konfliktdimensionen. Andra anledningen är att drivkraften till förändring är partiskapande, inte partiomställning.⁶⁹

Vänstersidan av det ideologiska spektrumet tenderar inte att vara fullt lika skeptiska till europeisk integration som högern, dock är de ändå skeptiska.⁷⁰ Enligt Wang (2023) tenderar vänstersidan att vara skeptisk till europeisk integration inom GSFP då den radikala vänstern associerar EU med nyliberalism. Därav dras slutsatsen att centrum på spektrumet visar minst tendenser till att vara euroskeptiska och därmed mer positivt inställda gentemot GSFP.⁷¹

2.3.3 Externa hot

Sedan långt tillbaka kan externa hot ses som en katalysator för politisk integration i EU. Det är konstaterat att Rysslands invasion av Ukraina har påverkat stabiliteten och säkerheten i Europa. Solidariteten som skapats på eliternas nivå och skiftningar i medborgarnas attityd har skapat en stor diskussion om huruvida EU:s utrikes- och säkerhetspolitik är tillräcklig. Politiker och högt uppsatta eliter har fortsatt trycka för att GSFP bör utvecklas medan attityden från befolkningen runt om i Europa är mindre tydlig.⁷²

Ofta betraktas Natomedlemskap som ett substitut för EU:s försvarsaspekt och kan därför visa en påtaglig effekt på landets attityd till GSFP där extern säkerhet tas förgivet. Dock har nya undersökningar visat att européer tenderar till att hellre stötta användningen av våld på EU-nivå än på nationell nivå och det här, enligt Fernández (2023), grundar sig i kunskapen om konsekvenserna och kostnaden för sådan politik.⁷³ Det tyder på snarlika grunder som utilitaristiska modellen som är nämnd och förklarad ovan.

För länder som tidigare värnat om neutralitet, exempelvis Sverige och Finland, skapades det även förändringar kring attityden till säkerhet efter Rysslands invasion. Ökningen av positiva

⁶⁵ Wagner & Mayer (2016), s.85

⁶⁶ Wagner & Mayer (2016), s.85

⁶⁷ Angelucci & Isernia (2019), s.68

⁶⁸ Angelucci & Isernia (2019), s.69

⁶⁹ Hooghe Liesbet, Marks Gary (2018) Cleavage theory meets Europe's crises: Lipset, Rokkan, and the transnational cleavage. *Journal of European Public Policy*. 25(1): 109–135.

⁷⁰ Wang (2023), s.1684

⁷¹ Wang (2023), s.1684

⁷² Wang (2023), s.1680

⁷³ Fernández et al (2023), s.465

attityder gentemot GSFP i två länder som även har valt att ansöka om Natomedlemskap innebär att de inte tycker att Nato ersätter GSFP. Tvärtom; de verkar värdesätta GSFP mer än någonsin tidigare.⁷⁴

Tidigare forskning syftar således på att förstå vikten av de externa faktorerna som påverkade den här utrikespolitiska förändringen. Faktorerna inkluderar förändringar i den internationella systemnivån, specifikt avspänningspolitikens konsolidering och östblockets upplösning samt den ökade hotbilden från Ryssland. Betoningen på hotens karaktär och riktning har varit en essentiell faktor som förklarar analysen av internationella samarbeten.⁷⁵

Wang (2023) menar att det är en självklarhet att hotbilden påverkar attityden gentemot GSFP då det tydligt syns att personer som upplever hot har valt att rösta för policys som potentiellt kan skydda dem. Det kan exempelvis grunda sig i krig i länder nära sitt eget men det kan även vara terrorhot som får folket att ändra sin attityd och därmed stötta EU:s policys. Finns det ingen hotbild är chansen betydligt mindre att någon röstar för att få igenom policys som skyddar länder.⁷⁶ Det innebär således att Rysslands invasion av Ukraina bör ha påverkat individens attityd gentemot GSFP.

2.3.4 Socioekonomiska faktorer och kontrollvariabler

För att säkerställa att studien inte genomförs med skensammanband kommer kontrollvariabler att användas. Skensammanband innebär att det är statistiska samband utan ett verkligt orsakssamband.⁷⁷ En variabel som framkommer är förståelse av EU, som anses vara en viktig faktor, specifikt när det gäller GSFP. Schoen (2008) menar att GSFP är ett komplext tema som är långt från majoriteten av medborgarnas vardag och därför förstår inte alla medborgare vad det innebär med GSFP. Vidare menar Schoen (2008) att individer som ej förstår sig på EU kommer vara negativt inställda till det. Med den vetskapen inkluderas förståelse av EU som en kontrollvariabel.

Enligt tidigare studier tas faktorer som kön, utbildningsnivå och ålder upp som en förklaring till attityd gentemot EU och dess integration.⁷⁸ På europeisk nivå går det att se att tillit till EU ökar i samband med ökande ålder. Enligt samma studie innebär högre utbildning mindre tillit till EU-institutioner och militär.⁷⁹ När kön diskuteras framkommer det att män tenderar att

⁷⁴ Fernández et al (2023), s.477

⁷⁵ Doeser, Fredrik. (2010) "Sovjetunionens upplösning och utrikespolitisk förändring i Sverige." Nordisk østforum 24(2): 149–166

⁷⁶ Wang (2023), s.1682

⁷⁷ Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola, *Statistisk verktygslåda 1: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018, s269

⁷⁸ Gabel, Matthew (1998) 'Public Support for European Integration: An Empirical Test of Five Theories. The Journal of Politics, 60(2), 333-354, s.333

⁷⁹ Manigart, Philippe (1986). "Public opinion on defence Policy in the countries of european union." Courier Hebdomadaire du CRISP, 1111-1112, s.35

stötta övernationella försvarssamarbeten mer än kvinnor. Därav kommer variablerna att inkluderas som kontroll för eventuellt skensamband.

3. Hypoteser

Utifrån tidigare forskning framkommer det att det finns ett samband mellan styrkan på en nationell identitet och attityden gentemot GSFP. Individer som har en stark nationell identitet och stöttar principerna om nationell suveränitet och nationellt självbestämmande förväntas därmed vara mer negativt inställda till överföring av suveränitet till EU.⁸⁰ Överföring av suveränitet till europeisk nivå innebär att nationella regeringars förmåga att följa olika handlingssätt begränsas.⁸¹ Därför förväntas individerna ha en mer negativ attityd till EU och dess integration, vilket inkluderar GSFP. Därav formulerar jag följande hypotes:

H1: Individer med en svag nationell identitet har en mer positiv attityd gentemot GSFP än individer med en stark nationell identitet

Det synes även att personer med svag nationell identitet i flertalet fall adapterar en europeisk identitet. Mellan den europeiska identiteten och attityd till GSFP finns det även ett samband som konstaterat i tidigare forskning. Medborgare som anser att Europa är en enhetlig aktör i internationell politik bör stödja integrationen i utrikes- och försvarspolitik. Den europeiska identiteten förväntas öka i samverkan med intensiteten av europeiska anknytningar.⁸² Därför formuleras följande hypotes:

H2: Individer med en stark europeisk identitet har en mer positiv attityd gentemot GSFP än personer med en svag europeisk identitet

Det framkommer tydligt att individers ideologi har en påverkan på GSFP, specifikt individer som anser tillhöra mitten på det politiska spektrumet. I den tidigare forskningen noteras det att extrema partier, både på höger- och vänstersidan tenderar till att vara euroskeptiska utifrån två olika motiveringar.⁸³ Utifrån den tidigare forskningen formuleras följande hypotes:

H3: Individer som anses tillhöra mitten på det politiska spektrumet har en mer positiv attityd gentemot GSFP än individer som tillhör höger- eller vänsterdelen av spektrumet

I tidigare forskning betonas vikten av hotbild i form av externa hot genom att det tydligt syns att personer som upplever hot har valt att rösta för policys som potentiellt kan skydda dem. Om det inte finns något hot konstaterar tidigare forskning att chansen är betydligt mindre att någon röstar för att få igenom policys som skyddar länder, exempelvis expansion av GSFP.⁸⁴ Eftersom hotet, i det här fallet, grundar sig i krig går det att formulera följande hypotes:

H4: Individer som upplever ett externt hot har en mer positiv attityd gentemot GSFP jämfört med individer som inte upplever ett externt hot

⁸⁰ Schoen (2008), s.10

⁸¹ Schoen (2008), s.10

⁸² Schoen (2008), s.9

⁸³ Angelucci & Isernia (2019), s.69

⁸⁴ Wang (2023), s.1682

4. Metod och material

I följande kapitel kommer materialet som studien grundar sig på samt metoden som används att presenteras.

4.1 Material

Materialet som används för studien kommer från Eurobarometer 98.2, där det genomfördes en undersökning under perioden 12 januari 2023 till och med 6 februari 2023 med fokus på Covid-19.⁸⁵ Eurobarometer är ett opinionsundersökningsinstrument som används av Europaparlamentet, Europeiska kommissionen samt ytterligare EU-institutioner för att övervaka allmänhetens åsikter kring EU kontinuerligt. Eurobarometer tillhandahåller data av hög kvalitet som experter inom forskning, opinionsundersökning samt allmänheten får ta nytta av.⁸⁶ Projektet eurobarometer påbörjades 1974 och årligen släpps det flertalet olika undersökningar i form av standard, flash och speciell eurobarometer. Undersökningen täcker ett brett spektrum av ämnen och utförs konsekvent vilket gör Eurobarometern till en unik informations- och kunskapskälla inom EU.⁸⁷

Standard Eurobarometer som används i analysen utfärdas två gånger per år med fokus på olika aktuella företeelser som sker runtom i världen. I varje standard eurobarometer finns några återkommande frågor och några frågor kopplade till de aktuella företeelserna. Temat för eurobarometern som används i följande analys är Covid-19. Trots att temat är Covid-19 förekommer även flertalet frågor kopplade till Rysslands invasion av Ukraina, vilket är mycket relevant för att kunna anta eller förkasta en av de hypoteserna som är formulerade ovan.

Eurobarometer 98 täcker 39 länder varav 27 medlemsländer, och genomfördes ungefär ett år efter Rysslands invasion av Ukraina, det vill säga ett år efter att hotbilden i Europa förändrades.⁸⁸ För att materialet ska vara relevant för studien kommer endast medlemsländers resultat användas.

Eurobarometer är uppbyggd på ett slumpmässigt urval som viktas efter populationen i landet för att säkerställa att svaren kan generaliseras till populationen. Alla individer som blir erbjudna att delta i studien är 15 år eller äldre, det vill säga den demografiska gruppen är mycket stor för standard eurobarometer.⁸⁹ Att inkludera en stor demografisk grupp innebär att mångfalden och representationen ökar så att möjligheten att applicera undersökningen på verkligheten finns. Därmed kan generaliseringar dras, vilket inte hade gått med kvalitativa studier.

Metoden för att genomföra undersökningen till eurobarometer kan bestå av olika processer. Exempelvis kan det vara intervjuer i person, intervjuer över telefon eller webbaserade formulär.⁹⁰ För eurobarometer 98.2 har en kombination mellan webbaserade formulär och

⁸⁵ European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

⁸⁶ European Union (u.å) *What is Eurobarometer.* Hämtad 2023-11-17

⁸⁷ European Union (u.å) *What is Eurobarometer.* Hämtad 2023-11-17

⁸⁸ European Union (2023) Standard Eurobarometer 98-Winter 2022–2023. Hämtad 2023-11-10

⁸⁹ European Union (u.å) *What is Eurobarometer.* Hämtad 2023-12-05

⁹⁰ European Union (u.å) *What is Eurobarometer.* Hämtad 2023-12-05

intervjuer gjorts.⁹¹ Kombinationen av flera metoder för undersökningen ger fler perspektiv och möjligheten för deltagare att ge mer nyanserade svar.

För att säkerställa att respondenterna förstår vad frågorna betyder utförs studien på det nationella språket enligt varje land. För att sedan sammanställa undersökningarna på samma språk används bakåttöversättning. Översättningsprocessen är bakåtvänd för att säkerställa att alla individer i alla länder svarar på lika frågor.

4.2 Operationaliseringar

Här presenteras de operationaliseringar som gjorts av variablerna som sedan kommer att inkluderas i analysen. För att se variablerna innan kodning finns det en förenklad tabell i bilagor. Frekvenstabell för den beroende- och de oberoende variablerna framgår nedan. Variablerna i analysen består av en beroende variabel och flertalet oberoende variabler. För att kontrollera eventuellt skensamband kommer även kontrollvariabler att användas.

4.2.1 Beroende variabel

Syftet med studien är att undersöka flertalet faktorer som påverkar ifall en individ har en positiv eller negativ attityd gentemot GSFP. För att mäta attityden används frågan: ”*Vad är din uppfattning om följande påståenden? Vill du vart för ett av dem säga om du är för eller emot? En gemensam försvars- och säkerhetspolitik för EU:s medlemsstater*”.⁹² Svartalternativen för frågan är 1: För, 2: emot, 3: vägran, 4: vet ej. För att genomföra studien kommer svartalternativen 3: vägran och 4: emot att kodas som missing variables och därmed kommer enbart 1: för och 2: emot att vara med. För att underlätta tolkningen av variabler vid senare skede kodas *för* och *emot* om. *För* blir 1 och *emot* blir 0. I den här studien anses alltså ”*för*” vara likvärdigt som att ha en positiv attityd gentemot GSFP, och tvärt om för ”*emot*”.

4.2.2 Oberoende variabler

Utifrån kapitel två framkommer det vilka variabler som troligen påverkar attityden till europeisk integration. Den första oberoende variabeln som kommer användas är nationell identitet. För att besvara om en individ känner stor tillhörighet med sin nationella identitet används frågan; ”*Hur fäst är du vid ...? Ditt land*”.⁹³ Svartalternativen som finns är 1: *mycket fäst*, 2: *lite fäst*, 3: *inte så fäst*, 4: *inte alls fäst* och 5: *vet inte*. För att svaren ska vara relevanta för studien kommer alternativ *vet inte* kodas som missing variable, då syftet med studien är att undersöka om individen är eller inte är fäst vid landet. Vidare, för att förenkla undersökningen vid senare skede kommer *mycket fäst* och *lite fäst* kodas som 0 och *inte så fäst samt inte alls fäst* kodas som 1. Variabeln är snedfördelad och kommer därför att analyseras med försiktighet.

Den andra oberoende variabeln ska mäta graden av europeisk identitet. För att besvara om en individ känner en europeisk tillhörighet används en liknande fråga som den tidigare, nämligen

⁹¹ European Union (2023) Standard Eurobarometer 98-Winter 2022–2023. Hämtad 2023-11-10

⁹² European Union (2023) Standard Eurobarometer 98-Winter 2022–2023. Hämtad 2023-11-10

⁹³ European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

frågan; ”Hur fäst är du vid...? Europa”. Till frågan finns samma typer av svarsalternativ som ovan fråga. Därmed kommer svarsalternativ 5: *vet inte* kodas som missing variable. *Mycket fäst* och *lite fäst* kodas som 1 och *inte så fäst* samt *inte alls fäst* kodas som 0.

Den tredje oberoende variabeln mäter ideologisk tillhörighet. I eurobarometern ställs frågan; ”När det gäller politik brukar man tala om ”vänster” och ”höger”. Var skulle du själv placera dig på den här skalan?”.⁹⁴ Svarsalternativen som erbjuds vid frågan är på en skala från 1–10 där 1 motsvarar vänster och 10 motsvarar höger. Det finns även alternativen *vet ej* och *vägran*. De alternativen kodas bort då de inte tillför någon nytta. Intresset är att se om en ideologisk tillhörighet kan påverka attityden så därmed kommer 1,2 och 3 bli kodat till 0, 4,5,6 och 7 som representerar mitten av skalan bli kodat till 1 då det är utav intresse för studien och 8,9 samt 10 bli kodat till 0. Det hade varit intressant att studera uppdelningen av varje lands partier, men eftersom studien inkluderar 27 länder med stora mängder politiska partier kan en sådan uppdelning ej göras. Det finns inte heller en passande frågeställning kopplat till den politiska uppdelningen. Därmed är höger- och vänsterskalan mer lämpat.

En fjärde oberoende variabel kommer användas för att förklara individers upplevelse av externa hot och således visa om Rysslands invasion av Ukraina påverkar attityden till GSFP. Fråga QE3.1 lyder ”Säg i vilken utsträckning du instämmer eller tar avstånd från vart och ett av följande påståenden. Rysslands invasion i Ukraina är ett hot mot EU:s säkerhet”. Svarsalternativen är *instämmer helt och hållet*, *instämmer delvis*, *tar delvis avstånd*, *tar helt och hållet avstånd* samt *vet ej*. Sistnämnda alternativet bidrar ej till undersökningen och kommer därmed inte inkluderas. *Instämmer helt och hållet* och *instämmer delvis* kommer kodas till 1 och alternativen *tar delvis avstånd* och *tar helt och hållet avstånd* kodas som 0.

⁹⁴ European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

Tabell 4.1. Frekvenstabell på beroende och oberoende variabel

Variabel	Frekvens	Procent	Medelvärde	Standardavvikelse
Attityd gentemot GSPF	24 626	100	0,8123	0,3904
Emot (Kodat =0)	4622	18,8		
För (Kodat =1)	20 004	81,2		
Nationell tillhörighet	26 403	100	0,0692	0,2538
Fäst (Kodat =0)	24 576	93,1		
Inte fäst (Kodat =1)	1827	6,9		
Europeisk tillhörighet	26 039	100	0,6927	0,4613
Fäst (Kodat =1)	18 038	69,3		
Inte fäst (Kodat =0)	8001	30,7		
Ideologisk tillhörighet	23 415	100	0,6747	0,4685
Inte center (Kodat =0)	7617	32,5		
Center (Kodat =1)	15 798	67,5		
Externa hot	25 351	100	0,8445	0,3623
Instämmer (Kodat =1)	21 409	84,5		
Instämmer inte (Kodat =0)	3942	15,5		

Källa: European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

Tabellkommentar: Frekvenstabell på BV och OV efter kodning. För motivering till kodade variabler se avsnitt 4.2

Ovan tabell visar frekvensen på beroende och oberoende variabler efter kodning. Det framgår under svarsalternativen vad variabeln är kodad som för tydliggörande. Det som framgår enligt tabellen är att alla variabler har en bra svarsfrekvens men att variabler som nationell identitet är relativt snedfördelad då majoriteten som deltagit i studien har ansett att de har en nationell identitet.

4.2.3 Kontrollvariabler

För att kontrollera så att det inte finns ett skensamband i resultaten kommer kontrollvariabler att användas. Kontrollvariabler som inkluderas är förståelse av EU, kön, utbildning och ålder. Kontrollvariabler används för att undvika att dra felaktiga slutsatser.

Tidigare forskning visar på att individer som ej förstår hur EU fungerar tenderar till att ha en negativ attityd till institutionerna. Därför är en kontrollvariabel förståelse av EU. Fråga QA12.1 lyder ”I vilken utsträckning instämmer du i eller tar avstånd från följande påståenden? Jag förstår hur EU fungerar”. Alternativen för frågan är *instämmer helt och hållet, instämmer delvis, tar delvis avstånd, tar helt och hållet avstånd* och *vet ej*. Sista alternativet bidrar inte till syftet av studien och kommer därför inte att användas. Här kodas svarsalternativen på ett

liknande sätt som tidigare variabler. *Instämmer helt och hållet* och *instämmer delvis* blir kodade till 1 samt *tar delvis avstånd* och *tar helt och hållet avstånd* blir kodat till 0.

Andra kontrollvariabeln som används är kön. Frågan som används för att besvara vilket kön individen har är *kön*. Svartalternativen är *man*=1, *kvinn*a=2 och *annat*=3. För studiens syfte kodas *annat* som missing variable då det ej går att utgöra vad individen menar med det samt *kvinn*a kodas till 0 och *man* förblir 1.

Näst sista kontrollvariabel, ålder, kommer att användas för att kontrollera resultatet med de oberoende variablerna. Variabeln kommer ej att kodas om utan det faktiska resultatet kommer inkluderas. Åldern ställs genom frågan; *Hur gammal är du?* Och svartalternativen går från 15 år och uppåt, eftersom ingen under 15 år fick delta i studien. Det enda som kodas bort är svartalternativ som ej tillför något till studien, vilket är *vet ej* och *vägran*.

Sista kontrollvariabeln som används ska visa hur pass välutbildad individen är då utbildning, som nämnt ovan, kan påverka ens förståelse av EU och därmed påverka ens attityd gentemot GSFP. För att undersöka vilken typ av utbildning individen har behöver generaliseringar göras. Frågan som används för att undersöka det är "*Hur gammal var du när du slutade studera på heltid?*". Svartalternativen går från 2 år till 98 år. Det inkluderas även svartalternativen *vet ej*, *vägrar* och *studerar fortfarande*. För att kunna använda den frågan till undersökningen har jag val att utgå ifrån majoriteten av EU-länders ålder för avslutade studier. Jag har kodat >21 till 0 och <22 till 1. Här görs ett antagande att individer som är under 21 har avklarad grundskola, möjligtvis motsvarigheten till gymnasial utbildning men inget mer än så. Individer som avslutade sina studier efter 22 års ålder antas ha en högre utbildning som motsvarar eftergymnasial utbildning eller universitetsutbildning. Självfallet måste resultatet av variabeln studeras med försiktighet då det kan finnas undantag mellan en ålder och utbildning.

Tabell 4.2. Deskriptiv statistik på samtliga variabler

Variabel	n	medelvärde	Min	Max	Standardavvikelse	Missing
Attityd gentemot GSFP	24 626	0,8123	0	1	0,39047	1835
Nationell tillhörighet	26 403	0,0692	0	1	0,25379	58
Europeisk tillhörighet	26 039	0,6927	0	1	0,46137	422
Ideologisk tillhörighet	23 415	0,6747	0	1	0,46850	3046
Externa hot	25 351	0,8445	0	1	0,36238	1110
Förståelse av EU	25 614	0,6756	0	1	0,46814	847
Kön	26 450	0,762	0	1	0,9745	19
Ålder	26 453	51,49	15	98	18,31	8
Utbildning	24 178	0,659	0	1	2,321	2283

Källa: European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

Tabellkommentar: Deskriptiv statistik på variabler efter kodning

Det som går att utgå från ovan tabell är att alla variabler har en bra svarsfrekvens och därmed kan användas för studiens ändamål. I ovan tabell är variabler som *vet ej* och *vägran* bortkodade då de påverkade medelvärdet. För variabler innan kodning, se bilagor.

4.3 Metod

Syftet med studien är att analysera attityder gentemot GSFP utifrån de faktorerna nämnda i litteraturen ovan. Eftersom intresset är att ta reda på en helhetsbild av individers attityder gentemot GSFP är en kvantitativ metod lämpligast, då en kvalitativ metod hade blivit för detaljerad, personlig och dessutom svår att applicera på hela EU:s befolkning.⁹⁵

För att besvara mina hypoteser är en regressionsanalys lämpligt. Anledningen till det här valet är att en regressionsanalys gör det möjligt att samla in, bearbeta och analysera stora mängder material och se dess samband.⁹⁶ Att inkludera en stor demografisk grupp ökar mångfalden och representationen, vilket gör att undersökningens resultat blir mer tillämpliga på verkligheter och ger bättre möjligheter att göra generaliseringar.

⁹⁵ SCB, u/å, statistik beskriver verkligheten. Hämtad 2023-11-19, från

<https://www.scb.se/dokumentation/statistikguiden/introduktion-till-statistik/statistik-beskriver-verkligheten/>

⁹⁶ SCB u/å <https://www.scb.se/dokumentation/statistikguiden/introduktion-till-statistik/statistik-beskriver-verkligheten/>

Regressionsanalys handlar om att passa en linje till en mängd punkter där ett antagande är att den beroende variabeln är en skala med många olika värden där avstånden mellan värdena är jämna.⁹⁷ Som nämnt i den ovanstående operationaliseringen är den beroende variabeln en dikotomi, det vill säga det finns enbart två svarsalternativ. Vid binär beroende variabel anses logistisk regressionsanalys vara den överlägsna metoden för att korrekt besvara frågeställningen. Viktigt att notera är att resultaten ofta blir likt de resultaten som kommer från en linjär regressionsanalys. Koefficienten har ofta samma tecken och de predicerade värdena skiljer sig oftast inte speciellt mycket.⁹⁸ En logistisk regressionsanalys är väldigt lik en linjär regressionsanalys, även kopplat till hur variablerna ska vara uppbyggda. De oberoende variablerna behöver vara på intervallskalor eller kodade till dummyvariabler.⁹⁹ Därav har kodningen gjorts enligt tidigare underrubrik. Trots likheten i resultaten kommer logistisk regressionsanalys att användas då den är utformad för att hantera en binär beroende variabel, vilket OLS-analyser egentligen inte är. Emellertid kan OLS-analys användas i fall där det finns en binär beroende variabel, men då adderas oftast en logistisk regressionsanalys som robusthetstest.

Det första som är relevant i en logistisk regressionsanalys är koefficienten för den oberoende variabeln, vilket framgår under kolumnen β . β -koefficienten tolkas som förändringen i den naturliga logaritmen, det vill säga oddsen för att den beroende variabeln ska ha värdet 1. Skulle exempelvis β -koefficienten ha värdet 0,30 tyder det på att för varje enhets ökning i den oberoende variabeln ökar logaritmen för att stödja den beroende variabeln med 0,30. I det här fallet kommer β -koefficienten kunna ge en förklaring om det finns ett positivt eller negativt samband mellan den beroende variabeln och den oberoende variabeln. Eftersom variablerna har kodats i enlighet med de ställda hypoteserna, kommer ett positivt β -värde i det här fallet att stödja hypoteserna.

Vi får även fram ett $\text{Exp}(\beta)$ värde, som står för exponenten av β -koefficienten. $\text{Exp}(\beta)$ värdet står för oddskvot vilket är ett mått på styrkan av sambandet mellan en oberoende variabel och den beroende variabeln. Värdet beskriver hur oddsen för ett visst utfall ändras när den oberoende variabeln ändras med en enhet. Det som är viktigt att se är om oddskvoten är större eller mindre än 1. Om oddskvoten för en variabel är mindre än ett innebär det att om den specifika variabeln ökar minskar utfallsvariabeln och tvärt om ifall oddskvoten är över 1. För att enklare tolka oddskvoten går det att omvandla den till procentuell förändring i oddsen. För att omvandla oddskvoten till en procentuell förändring i oddsen subtraheras 1 från oddskvoten för att sedan multipliceras med 100. Om oddskvoten exempelvis har värdet 1,05 så är oddsen för utfallet 5% högre, medan en oddskvot med värdet 0,9 innebär att oddsen är 10% lägre.

⁹⁷ Statistikhjälpen (u.å) *Logistisk regression*. Hämtad 2023-11-22, från:https://www.stathelp.se/sv/regression_logistic_sv.html

⁹⁸ Statistikhjälpen (u.å) *Logistisk regression*. Hämtad 2023-11-22, från:https://www.stathelp.se/sv/regression_logistic_sv.html

⁹⁹ Statistikhjälpen (u.å) *Logistisk regression*. Hämtad 2023-11-22, från:https://www.stathelp.se/sv/regression_logistic_sv.html

Både β -värdet $\text{Exp}(\beta)$ korrelerar med varandra. Om β -värdet antar ett negativt värde får oddskvoten ett värde under ett och tvärt om för ett positivt β -värde. Det som kommer att spela en avgörande roll huruvida hypoteserna kan antas eller ej är om β -värdet antar ett positivt eller negativt värde. Om β -värdet antar ett positivt värde innebär det att log-oddsen ökar, vilket innebär att sannolikheten för utfallet ökar. Om β -värdet däremot har ett negativt värde minskar log-oddset och därmed även sannolikheten för utfallet.

Ytterligare mått av intresse är två pseudo- R^2 - mått. Det första måttet är ”Cox & Snell R^2 ” och det andra är ”Nagelkerke R^2 ”. Måtten är gjorda för att likna vanliga R^2 -mättet, det vill säga det varierar mellan värdet 0–1. Desto högre värde desto bättre är de oberoende variablerna på att predicera den beroende variabeln.¹⁰⁰ Emellertid förekommer dock ett lägre Nagelkerke R^2 -värde i logistiska regressionsanalyser trots att variansen i modellen är bra. Eftersom båda pseudo- R^2 måtten är snarlika väljer jag att enbart presentera Nagelkerke R^2 -mättet.

Slutligen så visas kolumnen ”sig”, vilket förklarar om effekten är statistiskt signifikant.¹⁰¹ Det avgör om resultaten är slumpmässiga eller om de är icke slumpmässiga. Signifikansen tolkas på samma sätt som i en linjär regression, det vill säga signifikansen avgörs av olika signifikansnivåer där det går att identifiera om ett samband har uppstått av slumpen eller inte. De olika signifikansnivåerna går att läsa av på β -koefficienterna där nivån $p < 0.05$ står för 95% säkerhet att sambandet inte är slumpen, $p < 0,01$ som betyder att det är 99% säkerhet att sambandet inte är slumpen och slutligen $p < 0,001$ där det innebär att det är en säkerhet på 99,9% att det inte är slumpen.¹⁰²

Att notera i det här fallet är att vissa variabler, exempelvis nationell identitet, är aningen snedfördelad enligt frekvenstabellen, vilket bidrar till problem när analys ska utföras på de individerna som inte har en stark nationell identitet. Det blir således svårare att hitta samband för individer som inte har en stark nationell identitet. Det är viktigt att ha snedfördelning i åtanke vid genomförandet av regressionsanalys då det kan bidra till inkorrekta samband. På grund av det, samt för att se att de utvalda variablerna faktiskt har signifikans för modellen kommer en bivariat logistisk regressionsanalys genomföras för varje variabel separat innan alla variabler inkluderas. Det bidrar också till en lättare läsning samt ger möjlighet att jämföra hur variablerna förändras när andra faktorer inkluderas.

Utöver snedfördelning bör en även notera att den logistiska regressionsanalysen genomförs på 27 länder. Stora mängder data från olika länder kan potentiellt innebära att det blir en klustrad datastruktur. I sådana fall kan det vara av vikt att genomföra en annan metod, exempelvis multilevel regressionsanalys för att minska feltermerna. I det här fallet är dock logistisk regressionsanalys mer korrekt för den binära beroende variabeln, men vid analys av β -värdet bör begränsningarna reflekteras kring. Dessutom kan potentiell klustrad data innebära att

¹⁰⁰ Sundell, Anders (2011) Guide: Logistisk regression. Hämtad 2023-12-01 från: <https://spssakuten.com/2011/10/01/guide-logistisk-regression/#comments>

¹⁰¹ Sundell, Anders (2011) Guide: Logistisk regression. Hämtad 2023-12-01 från: <https://spssakuten.com/2011/10/01/guide-logistisk-regression/#comments>

¹⁰² Sundell, Anders (2011) Guide: Logistisk regression. Hämtad 2023-12-01 från: <https://spssakuten.com/2011/10/01/guide-logistisk-regression/#comments>

signifikansnivåer kan vara vilseledande, så det viktigaste att läsa av från analysen kommer att vara β -värdet och oddskvoterna.

5. Resultat

I resultatdelen av uppsatsen kommer de logistiska regressionsanalyserna presenteras samlade i en organiserad tabell. De värdena som de logistiska regressionsanalyserna ger kommer att presenteras och förklaras. Utefter det kommer hypoteserna som är uppställda i kapitel 3 antas eller förkastas.

5.1 Logistiska regressionsanalyser

Tabell 5.1 Logistisk regressionsanalys

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5	Modell 6
Oberoende variabler						
Nationell tillhörighet 1=Svag	-0,776*** (0,460)				-0,388*** (0,679)	-0,377*** (0,686)
Europeisk tillhörighet 1=Stark		1,043*** (2,838)			0,822*** (2,275)	0,826*** (2,285)
Ideologisk tillhörighet 1=Centrum			0,168*** (1,183)		0,151*** (1,163)	0,129** (1,137)
Externa hot 1=Håller med				1,298*** (3,664)	1,124*** (3,077)	1,140*** (3,128)
Kontrollvariabler						
Förståelse av EU 1= Förstår						0,322*** (1,380)
Kön 1=Man						-0,003 (0,997)
Ålder						0,005*** (1,005)
Utbildning 1=22 och uppåt						0,094* (1,098)
Constant	1,530*** (4,618)	0,805*** (2,237)	1,359*** (3,894)	0,443*** (1,558)	-0,251*** (0,778)	-0,525*** (0,591)
Nagelkerke R ²	0,012	0,061	0,002	0,068	0,117	0,122
Antal observationer	24 601	24 343	22 068	23 957	20 991	19 208
Missing	1860	2118	4393	2504	5470	7253

Källa: European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

Tabellkommentar: Binär logistisk regression. Presenterar β -koefficienten och oddskvot, $\text{Exp}(\beta)$, inom parentes. Signifikansnivåer: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$. Beroende variabel, *En gemensam försvars- och säkerhetspolitik för EU:s medlemsstater* kodad som 0= emot 1= för. För exakt kodning av variabler se avsnitt 4.2.

Jag har valt att inkludera både β -värdet och oddskvoten för att ge en klarare helhetsbild för läsaren, trots att oddskvoten går att räkna ut ifrån β -värdet och därmed inte är nödvändigt att presentera. Modell 1–4 visar bivariata samband för varje oberoende variabel. Modell 5 visar alla oberoende variabler utan kontrollvariabler och modell 6 visar alla variabler inklusive kontrollvariablerna. Det är gjort på det här viset för att redogöra ifall att kontrollvariablerna har en påverkan på de ordinarie oberoende variablerna.¹⁰³

5.1.1 Modell 1

I den första modellen inkluderas enbart den första oberoende variabeln, som är nationell identitet. Anledningen till att den inkluderas först utan andra variabler är som tidigare nämnt för att kunna se bivariata samband, då den fullständiga regressionsanalysen kan göra det svårt att se effekten av enskilda variabler.

I modell 1 är β -koefficienten $-0,776$, vilket indikerar att det finns ett negativt samband mellan en svag nationell identitet och en positiv attityd gentemot GSFP. För varje enhets ökning i nationell identitet, alltså från 0 (stark) till 1 (svag) minskar log-oddsen för att ha en positiv attityd gentemot GSFP med $0,776$. I modell 1 är oddskvoten $0,460$ och det innebär att oddsens för att vara positiv till GSFP är ungefär 54% lägre för personer med svag nationell identitet jämfört med de individerna som har en stark nationell identitet.

Eftersom koefficienten är statistiskt signifikant, $p < 0,001$, går det att dra slutsatsen att det finns ett betydande samband mellan en svag nationell identitet och en negativ attityd gentemot GSFP. I modell 1 visar Nagelkerke R^2 $0,012$ vilket tyder på att modellen inte är särskilt kraftfull. Modellen förklarar enbart 1,2% av variationen i den beroende variabeln.¹⁰⁴

5.1.2 Modell 2

I modell två visas det bivariata sambandet mellan europeisk identitet och attityd gentemot GSFP. Här ser vi att det finns ett positivt samband mellan en stark europeisk identitet och en positiv attityd gentemot GSFP. β -koefficienten är $1,043$, vilket tyder på att för varje enhets ökning i europeisk identitet, från svag till stark, ökar log-oddsen med $1,043$ att individen har en positiv attityd gentemot GSFP.

En oddskvot på $2,838$ innebär att en person som har en stark europeisk identitet har ungefär 184% högre odds att ha en positiv attityd gentemot GSFP än personer som har en svag europeisk identitet. Värdet är statistiskt signifikant, $p < 0,001$, vilket tyder på att det inte är slumpen som avgjort resultatet. I modell 2 är värdet $0,061$, vilket betyder att modellen förklarar 6,1% av variationen i den beroende variabeln. Värdet är fortfarande aningen lågt, vilket tyder på att modell 2 inte är så kraftfull.¹⁰⁵

¹⁰³ Sundell, Anders (2010) *Guide: Regressionstabeller*. Hämtad 2023-12-8, från <https://spssakuten.com/2010/01/20/regressionstabeller/>

¹⁰⁴ Djurfeldt et al (2009), s.137

¹⁰⁵ Djurfeldt et al (2009), s.137

5.1.3 Modell 3

I den tredje modellen presenteras variabeln politisk tillhörighet där de individer som tillhör mitten på det politiska spektrumet är kodat som 1 och resterande har kodats som 0. Här framgår även ett positivt samband. β -koefficienten är 0,168, vilket betyder att för varje enhets ökning, från 0 (ytterkanterna på det ideologiska spektrumet) till 1 (mitten av det politiska spektrumet) ökar log-oddsen med 0,168 att individerna har en positiv attityd gentemot GSFP. Oddskvoten på 1,183 innebär att individer som anser sig tillhöra centrum på det politiska spektrumet har ungefär 18% högre odds att vara positiva till GSFP.

Det framgår att variabeln är statistiskt signifikant, $p < 0,001$, men modell 3 visar ett Nagelkerke R^2 -värde på 0,002, vilket är lägre än de tidigare modellerna. Enligt modell 3 kan enbart 0,2% av den modellen förklara variationen av den beroende variabeln. Det är ett mycket lågt värde och den oberoende variabeln har mycket låg förklaringsgrad. Det innebär att den tredje modellen inte är stark nog som den är, utan att fler variabler bör inkluderas för att modellen ska bli nog kraftfull som förklaring.¹⁰⁶

5.1.4 Modell 4

Den fjärde modellen består av variabeln externa hot, som representerar individers upplevda hotbild och huruvida den påverkar attityden gentemot GSFP. Resultatet enligt den logistiska regressionsanalysen är ett β -värde på 1,298 och en oddskvot på 3,664, vilket betyder att det finns ett positivt samband mellan en individs upplevda externa hot och en positiv attityd gentemot GSFP. β -koefficienten tyder på att för varje enhets ökning, alltså från 0 (inget upplevt hot) till 1 (upplevt hot) ökar log-oddsen med 1,298 att individen har en positiv attityd gentemot GSFP.

Oddskvoten på 3,664 innebär att individer som har upplevt ett externt hot har 266% högre odds att vara positiva till GSFP än individer som inte har upplevt ett externt hot. Modell 4 har ett Nagelkerke R^2 -värde på 0,068 vilket betyder att 6,8% av den beroende variabeln kan förklaras genom den modellen.¹⁰⁷

5.1.5 Modell 5

Eftersom modell 1–4 har låga värden på Nagelkerke R^2 innebär det att de variablerna inte är speciellt kraftfulla själva. Därav väljer jag att genomföra en logistisk regressionsanalys med alla variabler. I den första variabeln, nationell identitet, går det att se att individer som inte har en stark nationell identitet inte heller är mer trovärdiga att ha en positiv attityd gentemot GSFP, alltså det finns ett negativt samband mellan en svag nationell identitet och en positiv attityd gentemot GSFP.

β -värdet är -0,388 och det indikerar att för varje enhetsökning i ”nationell identitet”, där värdet går från 0 (stark nationell identitet) till 1 (svag nationell identitet) minskar log-oddsen för att individen har en positiv attityd gentemot GSFP med 0,388. Oddskvoten är på 0,679 och det

¹⁰⁶ Djurfeldt et al (2009), s.137

¹⁰⁷ Djurfeldt et al (2009), s.137

betyder att oddsen för att stödja GSFP minskar med 32,1% för individer som antar en svag nationell identitet jämfört med de som antar en stark nationell identitet. Det framkommer även att variabeln är signifikant då P-värdet är mindre än 0,001. Det tyder således på att det finns ett negativt samband mellan en svag nationell identitet och en positiv attityd gentemot GSFP.

För europeisk identitet i modell 5 framkommer det ett positivt samband mellan en stark europeisk identitet och en positiv attityd gentemot GSFP. β -värdet är på 0,822 vilket innebär att för varje enhets ökning i "stark europeisk identitet", där värdet går från 0 (svag europeisk identitet) till 1 (stark europeisk identitet) ökar log-oddsen för att ha en positiv attityd gentemot GSFP med 0,822. Oddskvoten är 2,275, alltså över 1, och det innebär att den har en positiv påverkan på individens attityd mot GSFP. Oddsen för att individerna har en positiv attityd gentemot GSFP ökar med 127,5% om individerna har en stark europeisk identitet. Variabeln är statistiskt signifikant då $p < 0,001$, vilket tyder på att det inte var på grund av slumpen som värdet uppstod. Det framkommer således att en stark europeisk identitet är positivt associerad med en positiv attityd till GSFP.

Tredje variabeln i modell 5 visar politisk tillhörighet, specifikt om en individ tillhör mitten av det politiska spektrumet. Det framkommer att det finns ett positivt samband mellan individer på centrumet av det ideologiska spektrumet och en positiv attityd gentemot GSFP. För β -koefficienten ser vi ett positivt värde, 0,151, vilket tyder på att för varje enhets ökning från 0 (ideologisk tillhörighet på ytterkanten) till 1 (ideologisk tillhörighet i centrum) ökar log-oddsen för att stödja GSFP med 0,151. Det framkommer att det är en oddskvot på 1,163, vilket innebär att oddsen för att en individ är positiv till GSFP ökar med 16,3% om individen tillhör mitten av det ideologiska spektrumet. Variabeln är statistiskt signifikant då $p < 0,001$, vilket tyder på att det finns ett positivt samband mellan en ideologisk tillhörighet i centrum av spektrumet och en positiv attityd gentemot GSFP.

Den fjärde oberoende variabeln som inte är specifikt efterforskad på sedan tidigare utgör en intressant bemärkelse. Det framkommer att det finns ett starkt, positivt samband mellan en individs upplevda externa hot och en positiv attityd gentemot GSFP. β -koefficienten är 1,124 vilket indikerar att för varje enhets ökning i den oberoende variabeln, alltså när den går från 0 (inget upplevt hot) till 1 (upplevt hot) ökar log-oddsen för att ha en positiv attityd gentemot GSFP med 1,124. Oddskvoten på 3,077 innebär att oddsen att en individ har en positiv attityd gentemot GSFP är 207% större om individen upplever ett externt hot. Även den här variabeln är signifikant då p-värdet är mindre än 0,001.

I modell 5 visar Nagelkerke R^2 värdet 0,117, vilket innebär att 11,7% av den totala informationen kan föras tillbaka på de variablerna som har använts.¹⁰⁸ Vi kan se att värdet stiger när fler variabler inkluderas, vilket tyder på att variablerna tillsammans skapar en kraftigare modell. Värdet förblir dock relativt lågt, vilket ofta förekommer i logistiska regressionsanalyser.

¹⁰⁸ Djurfeldt et al (2009), s.137

5.1.6 Modell 6

I modell 6 presenteras de oberoende variablerna tillsammans med kontrollvariablerna. Kontrollvariablerna visar eventuella skensamband och är därmed mycket nödvändiga att inkludera.¹⁰⁹ Att presentera variablerna både med och utan kontrollvariabler bidrar med transparens och tydlighet för läsaren.

Både nationell och europeisk identitet har liknande β -värde och oddskvot jämfört med modell 5. Dessutom är resultaten fortfarande signifikanta. Därmed är resultaten för variablerna konsekventa, vilket innebär att effekten av variablerna inte förändras mycket när kontrollvariabler adderas. Däremot förändras värdet för ideologisk tillhörighet en aning efter att kontrollvariablerna är tillagda. β -värdet blir aningen lägre samt signifikansen sjunker en nivå. Det är dock ingen drastisk skillnad, vilket ökar trovärdigheten för den femte modellen. Variabeln för externa hot förändras även en aning, men åter igen inte mycket. Därmed kan det konstateras att de är relativt konsekventa variabler. Förändringarna som sker i β -värdet och signifikansnivåerna påverkar inte den övergripande slutsatsen.

I kontrollvariabeln "förståelse av EU" framkommer det att det finns ett positivt samband mellan en högre förståelse av EU och en positiv attityd gentemot GSFP. β -värdet är på 0,322 vilket tyder på att för varje enhets ökning i "förstår hur EU fungerar", alltså när värdet går från 0 (förstår inte hur EU fungerar) till 1 (förstår hur EU fungerar) ökar log-oddsen för att ha en positiv attityd gentemot GSFP med 0,322. Oddskvoten för variabeln är 1,380 vilket innebär att individer som förstår hur EU fungerar har 38% högre odds att ha en positiv attityd gentemot GSFP. Även den här variabeln statistiskt signifikant med ett p-värde som är mindre än 0,001.

Kontrollvariabeln kön har en negativ β -koefficient på -0,003 och en oddskvot på 0,997. Det innebär att det finns ett mycket svagt negativt samband mellan könet man och en positiv attityd gentemot GSFP. β -koefficienten innebär att för varje enhets ökning, alltså från 0 (kvinna) till 1 (man) minskar log-oddsen med 0,003 att ha en positiv attityd gentemot GSFP. Oddskvoten innebär att män har 0,3% mindre odds att ha en positiv attityd gentemot GSFP. Det här värdet är dock inte statistiskt signifikant, det vill säga att det är en stor chans att sambandet har uppstått av slumpen.

Kontrollvariabeln ålder visar en β -koefficient på 0,005 och en oddskvot på 1,005 vilket innebär att för varje ökning i ålder med en enhet förväntas log-oddsen öka med 0,005 att individerna har en positiv attityd gentemot GSFP. Oddskvoten innebär att äldre individer är 0,5% högre odds att ha en positiv attityd gentemot GSFP jämfört med yngre individer. Det finns således ett positivt och statistiskt signifikant samband mellan ålder och en positiv attityd gentemot GSFP.

Den sista kontrollvariabeln, utbildning, har ett β -värde på 0,094 och en oddskvot på 1,098 vilket innebär att för varje ökning i utbildningsnivå med en enhet är log-oddsen 0,094 högre för individen att ha en positiv attityd gentemot GSFP. Det finns därmed ett positivt samband mellan utbildning och GSFP. Oddskvoten innebär att högre utbildade har 9,8% högre odds att ha en positiv attityd gentemot GSFP. Den här variabeln får analyseras med stor försiktighet då antaganden kring utbildning och ålder har tagits. Det går således inte att påstå att resultatet från

¹⁰⁹ Djurfeldt et al (2020), s.269

den logistiska regressionsanalysen är anpassningsbart till hela samhället gällande ålder för avslutad utbildning.

I modell 6 visar Nagelkerke R^2 ett värde på 0,122, som innebär att 12,2% av den totala informationen kan föras tillbaka i de variablerna som används.¹¹⁰ Värdet stiger ytterligare när kontrollvariablerna läggs till, vilket innebär att de oberoende variablerna tillsammans med kontrollvariablerna är bättre på att predicera den beroende variabeln.¹¹¹

5.2 Hypoteser som antas eller förkastas

Utifrån de logistiska regressionsanalyserna som är utförda kan vi besvara hypoteserna som är ställda i kapitel 3. Hypotes 1, som syftar på att individer med en stark nationell identitet har en mer negativ attityd gentemot GSFP än individer med en svag nationell identitet, går inte att anta. Det framkom dock från den logistiska regressionsanalysen att β -värdet är negativt, vilket innebär att det snarare tyder på att individer med en stark nationell identitet är mer positiva gentemot GSFP. Därmed förkastas hypotes 1.

Hypotes 2 behandlade europeiska identitet och utgick från att individer med en starkare europeisk identitet hade en mer positiv attityd gentemot GSFP, kontra individer som anammar en svagare europeisk identitet. Utifrån resultaten från den logistiska regressionsanalysen påvisas det att det finns ett positivt och statistiskt signifikant samband mellan en stark europeisk identitet och en positiv attityd gentemot GSFP. Därmed antas hypotes 2.

Hypotes 3 påstod att individer som anser att de tillhör mitten av det politiska spektrumet tenderar att vara mer positiva gentemot GSFP än de som befinner sig på den politiska ytterkanten. Resultatet från analyserna visar på ett positivt och statistiskt signifikant samband mellan individer som tillhör politiska mitten och en positiv attityd gentemot GSFP. Därmed antas hypotes 3.

Hypotes 4 påstod att individer som upplever ett externt hot har en mer positiv attityd gentemot GSFP jämfört med individer som inte upplever ett externt hot. Resultaten från analysen tyder på att det finns ett starkt, positivt och signifikant samband mellan individer som upplever ett externt hot och en positiv attityd gentemot GSFP. Slutligen antas därmed hypotes 4.

Det framkommer att en hypotes förkastas och att tre hypoteser antas. Att hypoteser förkastas innebär däremot inte att studien är misslyckad, utan öppnar snarare för vidare diskussion inom forskningsområdet.

¹¹⁰ Djurfeldt et al (2009), s.137

¹¹¹ Sundell, Anders (2011) *Guide: Logistisk regression*. Hämtad 2023-12-01, från: <https://spssakuten.com/2011/10/01/guide-logistisk-regression/>

6. Avslutande diskussion

Den här studien har syftat till att analysera de faktorer som påverkar individers attityder gentemot GSFP. Diskussionen kring vad som påverkar attityder gentemot europeisk integration har länge varit ett komplext område med många olika förklaringar. När diskussionen når området GSFP har liknande förklaringsvariabler antagits, men i många fall har studierna utförts med kvalitativa metoder. Därav har den här uppsatsen kompletterat den befintliga forskningen då den utfördes med kvantitativ metod, specifikt med logistisk regressionsanalys, för att enklare kunna applicera resultaten till alla EU:s medborgare. Resultaten av studien visar på en komplex bild där nationell identitet, europeisk identitet, politisk ideologi och uppfattningar om externa hot har olika inverkan på attityd gentemot GSFP.

Tidigare studier har visat på att individer som har en stark nationell identitet stöttar principerna om nationell suveränitet och nationellt självbestämmande och har därmed en skeptisk syn på att överföra suveränitet till övernationell nivå.¹¹² Därav skapades hypotesen att individer med en svag nationell identitet skulle ha en mer positiv attityd gentemot GSFP kontra de som har en stark nationell identitet. I motsatt till hypotesen så upptäcktes ett negativt, statistiskt signifikant, samband vilket kan upplevas förvånansvärt. Förväntningarna utifrån tidigare forskning tyder på att en svag nationell identitet bör ha ett positivt samband med en positiv attityd gentemot GSFP.

Potentiella förklaringar till det negativa sambandet kan vara snedfördelningen i variabeln, vilket kan ha bidragit till att det fanns för få observationer för individer med svag nationell identitet. När det finns färre observationer för en variabel kan det leda till en skev bedömning av effekten av nationell identitet på den beroende variabeln. Som nämnt under metodkapitlet hade det möjligtvis varit av vikt att genomföra en annan typ av regressionsanalys för en rättvis användning av variabeln.

En annan potentiell förklaring till det negativa sambandet som observerades i hypotes 1 kan vara kopplat till den tidigare forskningen som använts. Eftersom en stor del av den tidigare forskningen var genomförd innan Rysslands invasion av Ukraina kan det ha påverkat resultatet för den genomförda studien. Individer med en stark nationell identitet kan möjligtvis känna sig mer utsatta vid en ökad hotbild, det vill säga de som känner starkare för sitt eget land kan vara mer benägna att bevara det när ett hot i form av ett krig uppstår. Vidare är nationell identitet mycket komplext och mångdimensionellt, då det innebär olika saker för olika individer. Möjligtvis kan det ha påverkat resultaten, då materialet bygger på ett självskattat formulär.

Tidigare studier låg även som stöd till den andra hypotesen som menade att de individer som har en stark europeisk identitet, tenderar att stötta utökat samarbete på EU-nivå, och därmed förväntas ha en mer positiv attityd gentemot GSFP jämfört med individer som har en svag europeisk identitet.¹¹³ Enligt den logistiska regressionsanalysens resultat går det att se att stödet även finns där för individer med europeisk identitet och en positiv attityd gentemot GSFP. Resultatet går i linje med tidigare studier, och därmed går det att konstatera att en stark

¹¹² Schoen (2008), s.10

¹¹³ Wang (2023), s.1683

europiska identitet är en trovärdig variabel vid sökning på förklaring av attityd gentemot GSFP.

Tredje hypotesen som ställdes var att individer med en politisk tillhörighet i centrum av spektrumet påstods vara mer positivt inställda till GSFP kontra individer som var antingen mer åt höger- eller vänstersidan på spektrumet. I det här fallet observerades det tydligt att individer med politisk tillhörighet i mitten hade större chans att vara positivt inställda till GSFP. Vidare diskussioner krävs för att säkerställa individernas förmåga att uppskatta sin egen politiska åsikt, men även för att säkerställa att alternativ 1 eller 10 innebar samma sak för alla individer, specifikt när extremism förekommer åt vardera håll. Det hade även varit fördelaktigt att bryta ner alla europeiska länders partiers position för sig, men utifrån materialet och tidsramen för studien var det inte en möjlighet.

Den fjärde hypotesen som formulerades var huruvida externa hot kunde påverka en individs attityd mot GSFP. H4 grundade sig på tidigare forskning som inte var lika förekommande, vilket är intressant då det kan bidra till nya idéer gällande forskningens framtid. Tidigare studier som exempelvis Wang (2023) använde variabeln för att se på ett fåtal länder i EU, medan den här studien inkluderade alla EU:s medlemsländer. Enligt resultatet går det att se att externa hot, som exempelvis i det här fallet, Rysslands invasion av Ukraina, faktiskt påverkar attityden gentemot GSFP på aggregerad nivå i hela EU. Därav bör variabeln externa hot inkluderas i fler undersökningar inom det här området, vilket innebär att studien har bidragit till forskningen inom området.

Det går även att se att kontrollvariablerna, framför allt förståelse av EU, spelar roll för individers attityd gentemot GSFP och europeisk integration, som motiverat i tidigare forskning. Dock inte på samma nivå som de utvalda oberoende variablerna.

Som noterat tidigare i uppsatsen var de olika modellerna inte särskilt kraftfulla på grund av de lägre Nagelkerke R^2 -värdet. Det indikerar att andra oberoende variabler också bör påverka attityden gentemot GSFP, som inte fångades i den här studien. Begränsningarna i materialet, såsom bristen på tidsvariation och aggregerad analys på EU-nivå, kan ha påverkat resultatet. Vissa variabler har fått mig att dra slutsatser och generaliseringar vilket potentiellt kan påverka resultatet av studien. Med den informationen går det att säga att framtida studier bör inkludera ytterligare variabler för att säkerställa vad som påverkar individers attityder gentemot GSFP.

Det är av vikt att notera att studien inte utförts över tid, vilket innebär att det inte går att jämföra resultaten före eller efter Rysslands invasion. Trots att det finns tidigare studier på GSFP som resultaten går att jämföra med hade det varit intressant att se både före och efter hotbilden förändrades i Europa i samma undersökning. Vid inkludering av en större tidslinje hade det gått att dra större slutsatser kring den ökade hotbilden och om individers attityd de facto förändrades av Rysslands invasion av Ukraina. Det hade varit möjligt att utföra studien över tid om frågan om externa hot hade varit inkluderat i Eurobarometern innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, vilket den dessvärre inte var. Framtida studier bör därför inkludera longitudinella data för att bättre förstå hur attityder förändras över tid.

Vidare kritik mot studien är att den genomförs på aggregerad nivå, det vill säga ser på EU som ett homogent område. Syftet med studien var att se på EU på aggregerad nivå, då beslut om lagstiftningar och framtida expansioner av europeisk integration sker gemensamt med alla

EU-länder. Trots allt är det viktigt att se och framföra problematiken med att se på EU som aggregerad analysnivå på grund av bland annat kulturella, geografiska och ekonomiska faktorer. EU är en mångkulturell organisation där medlemsländer har olika bakgrunder, intressen och utmaningar. Det är därmed en kontinuerlig utmaning att upprätthålla ett välfungerande samarbete inom unionen. Det hade varit intressant att dela upp länder för sig i vidare studier för att se om det finns potentiella skillnader mellan de olika EU-länderna, framför allt hade det varit intressant att jämföra länder som gränsar mot Ryssland med länder i västra Europa.

Vid framtida studier hade delar av kvalitativa aspekter varit intressant att inkludera. Exempelvis hade segment med intervjuer kunnat inkluderas för att få en mer djupgående och komplex analys. Likaså hade det varit intressant att göra studien med den senaste upplagan av Eurobarometern, vilket inte var möjligt vid tiden av studien.

Avslutningsvis har den här studien uppnått sitt syfte och analyserat vilka variabler som kan användas som förklaring när individer formar sina attityder kring GSFP nu efter Rysslands invasion av Ukraina. Sammanfattningsvis visar studien att attityder gentemot GSFP kan vara mer komplexa än tidigare forskning antytt, särskilt i ljuset av nya geopolitiska utmaningar. Fynden från studien ger därmed värdefulla insikter och öppnar upp för ytterligare forskning på området.

Referenser

- Angelucci, Davide, et al. (2024) "Public Opinion and the European Foreign and Security Policy: Is there a Risk of Politicisation?" JOINT Research Papers 25
- Aichholzer, Julian, Kritzing, Sylvia, Plescia, Carolina (2021). National identity profiles and support for the European Union. *European Union Politics*, 22(2), pp. 293-315.
- Berg, Linda, Hjerm, Mikaela (2010) 'National Identity and Political Trust', *Perspectives on European Politics and Society*, 11(4), pp. 390–407.
- Boomgaarden, Hajo G. et al. (2011) 'Mapping EU attitudes: Conceptual and empirical dimensions of Euroscepticism and EU support', *European Union Politics*, 12(2), pp. 241–266.
- Doeser, Fredrik. (2010) "Sovjetunionens upplösning och utrikespolitisk förändring i Sverige." *Nordisk østforum* 24(2): 149–166
- Djurfeldt, Göran & Barmark, Mimmi (red.), *Statistisk verktyglåda 2: multivariat analys*, 1. uppl., Studentlitteratur, Stockholm, 2009
- Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola, *Statistisk verktyglåda 1: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018
- Europaparlamentet (2023) Utrikespolitiken: mål, instrument och resultat. Hämtad 2023-10-24
- Europaparlamentet (2023) Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Hämtad 2023-10-25
- European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*
- European Union (2023) Standard Eurobarometer 98 - Winter 2022-2023. Hämtad 2023-11-10, från <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2872>
- European Union (2023) *What is Eurobarometer*. Hämtad 2023-11-17, från <https://europa.eu/eurobarometer/about/eurobarometer>
- Fernández, Óscar et al. (2023) 'The impact of Russia's 2022 invasion of Ukraine on public perceptions of EU security and defence integration: a big data analysis', *Journal of European Integration*, 45(3), pp. 463–485.
- Gabel, Matthew (1998) 'Public Support for European Integration: An Empirical Test of Five Theories. *The Journal of Politics*, 60(2), 333-354. <https://doi.org/10.2307/2647912>
- Hooghe, Liesbet, Marks, Gary (2009) 'A Postfunctional Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining Dissensus', *British Journal of Political Science*, 39(1), pp. 1–23.
- Hooghe, Liesbet, Marks, Gary (2018) 'Cleavage theory meets Europe's crises: Lipset, Rokkan, and the transnational cleavage', *Journal of European Public Policy*. 25(1): pp.109–135.

- Leuffen, Dirk, Rittberger, Berthold & Schimmelfennig, Frank (2022) *Integration and Differentiation in the European Union: Theory and Policies*. Switzerland: Springer Nature
- Maier, Michaela *et al.* (2015) 'Measuring citizens' implicit and explicit attitudes towards the European Union', *European Union Politics*, 16(3), pp. 369–385.
- Manigart, Philippe. (1986). Public opinion on defence Policy in the countries of european union. *Courrier Hebdomadaire du CRISP*, 1111-1112.
- Peters, Dirk (2014) 'European security policy for the people? Public opinion and the EU's Common Foreign, Security and Defence policy', *European Security*, 23(4), pp. 388–408.
- Ray, Leonard., & Johnston, Gregory. (2007). European anti-Americanism and choices for a European defense policy. *PS: Political Science & Politics*, 40(1), 85–91. <https://doi.org/10.1017/S104909650707014X>
- Schoen, Harald (2008) 'Identity, Instrumental Self-Interest and Institutional Evaluations: Explaining Public Opinion on Common European Policies in Foreign Affairs and Defence', *European Union Politics*, 9(1), pp. 5–29.
- Statistikhjälpen (u.å) *Logistisk regression*. Hämtad 2023-11-22, från: https://www.stathelp.se/sv/regression_logistic_sv.html
- Steiner, Nils, Berlinschi, Ruxanda, Farvaque, Etienne, Fidrmuc, Jan, Harms, Philipp, Mihailov, Alexander, Neugart, Michael, Stanek, Piotr. (2023) Rallying around the EU flag: Russia's invasion of Ukraine and attitudes toward European integration. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 61: 283–301
- Sundell, Anders (2011) *Guide: Logistisk regression*. Hämtad 2023-12-01, från: <https://spssakuten.com/2011/10/01/guide-logistisk-regression/>
- Sundell, Anders (2010) *Guide: Regressionstabeller*. Hämtad 2023-12-8, från <https://spssakuten.com/2010/01/20/regressionstabeller/>
- SCB, u/å, statistik beskriver verkligheten. Hämtad 2023-11-19, från <https://www.scb.se/dokumentation/statistikguiden/introduktion-till-statistik/statistik-beskriver-verkligheten/>
- Thomson, Catarina, Mader, Matthias, Münchow, Felix , Reifler, Jason, Schoen, Harald (2023) European public opinion: united in supporting Ukraine, divided on the future of NATO, *International Affairs*, Volume 99, Issue 6, Pages 2485–2500, <https://doi.org/10.1093/ia/iiad241>
- Wagner, Marcus, Meyer, Thomas M. (2017) 'The Radical Right as Niche Parties? The Ideological Landscape of Party Systems in Western Europe, 1980–2014', *Political Studies*, 65(1_suppl), pp. 84–107.
- Wang, Chendi. and Moise, Alexandru D. (2023) 'A unified autonomous Europe? Public opinion of the EU's foreign and security policy', *Journal of European Public Policy*, 30(8), pp. 1679–1698.

Bilagor

Tabell 7.1 Deskriptiv statistik på samtliga variabler innan kodning

Variabel	n	medelvärde	Min	Max	Standardavvikelse	Missing
Attityd till GSFP	24 626	1,1877	1	2	0,39047	1835
Nationell tillhörighet	26 403	1,4847	1	4	0,66194	58
Europeisk tillhörighet	26 039	2,1616	1	4	0,85601	422
Ideologi	23 415	5,3094	1	10	2,03958	3046
Externa hot	25 351	1,6928	1	4	0,84609	1110
Förståelse av EU	25 614	2,2385	1	4	0,82714	847
Kön	26 461	2	1	3	18,3	8
Ålder	26 453	51,49	15	98	18,31	8
Utbildning	24 178	19,0	2	97	8,144	2283

Källa: European Commission, Brussels (2023). Eurobarometer 98.2 (2023). *GESIS, Cologne. ZA7953 Data file Version 1.0.0.*

Tabellkommentar: Deskriptiv statistik på variabler innan kodning.